

DROŠĪBA INTERNETĀ

Drošības riski ir vienādi visur – gan skolā un mājās, gan tirdzniecības centrā, gan rotaļu laukumā un tāpat arī internetā. Gadījumā ar internetu vai citām tiešsaistes saziņas tehnoloģijām ir sarežģītāk, jo mēs neredzam personu, ar kuru veicam saziņu. Tādēļ mums ir nepieciešams attīstīt citas iemaņas, lai kompensētu šo ‘aklo visticīgu’ spēli un šīs iemaņas sauc par informācijas iemaņām.

Lai cik tas arī nebūtu savādi, ir daudzi cilvēki, kuri nekad neizmirst aiztaisīt logus un aizslēgt mājas durvis, tomēr interneta vidē šī piesardzība pazūd kā nebijusi. Daudzi rīkojas bezatbildīgi un nolaidīgi, jo uzskata, ka visas darbības ir anonīmas – vairumam no mums nav ne jausmas par to, ka internetā veiktajām darbībām ir iespējams izsekot.

TOP 10 droša un atklāta čata un interneta profila veidošanas ieteikumi

1. Pirms pievieno savu profilu portālam, iepazīsties ar tā noteikumiem;
2. Pirms reģistrējies kādā portālā, pavaicā sev, kāpēc es vēlos to darīt. Uzzini vairāk par portālā aktuālajiem tematiem! Cilvēku intereses un uzvedība var būt dažāda, tāpēc dažos Tev, iespējams, nebūtu jāpiedalās;
3. Pat tad, ja vēlies palikt anonīms, esi uzmanīgs veidojot savu profilu. Nav jābūt sevišķi gudram, lai no virspusējiem faktiem kāds secinātu par Tavu personību;
4. Tavs profils forumā ir publiski pieejams. Tāpēc, ja nevēlies, lai ikviens zina, ko Tu dari pēc skolas, kur Tu dzīvo, vai kāds ir Tavs mobilā telefona numurs padomā, vai to vajadzētu rakstīt profilā;
5. Padomā, vai vēlies likt savu foto profilā. Tas var mudināt kādu nelabvēli uzsākt sarunu ar Tevi;
6. Padomā, vai vēlies portālā ievietot personīga satura foto vai faktus, kas aizskartu Tavus vecākus un draugus. Padomā, vai Tava ģimene un draugi vēlētos, lai personīga satura informācija par viņiem nonāktu pie nezināmiem ļaudīm. Pajautā viņiem pirms Tu izlem to darīt;
7. Padomā pirms izlem satikties ar kādu čata vai e – pasta sarunu biedru, kuru līdz šim neesi saticis. Ja tomēr nolem satikties, tad dari to publiskā vietā dienas laikā. Blakus jābūt būt arī kādam pieaugušajam vai vismaz draugam. Informē viņus par savām attiecībām ar čata biedriem. Tu nekad nevari būt drošs, vai interneta sarunu biedrs par sevi saka patiesību un vai viņam nav kādi Tavai dzīvībai vai veselībai bīstami mērķi. Sarunu biedrs var teikt, ka viņam ir 12 gadi, bet patiesībā viņam var būt 40 vai 50 gadi. Ieklausies savā intuīcijā un apdomā, cik atklāts Tev šķitīs Tavs sarunu biedrs;

8. Čato vai sūti e – pastus tikai no sava vai no uzticama drauga vai pieaugušā datora. Ja citi čatopie tā paša datora, kur Tu, tad par Tevi kāds var uzzināt vairāk nekā Tu vēlētos;
9. Nestāsti, ka esi vecāks vai jaunāks nekā patiesībā. Tas var maldināt citus sarunu biedrus. Turklāt, atklājot Tavus melus, administrators Tavu profilu var izdzēst no portāla;
10. Ja čata vai e – pasta biedrs kļūst agresīvs un rupjš, apvaino Tevi, draud, izsaka seksuāla rakstura priekšlikumus, liek Tev justies nedroši, uzstājīgi aicina piedalīties kādā pasākumā vai „vienkārši satikties”, tad pārtrauc sarunu informē portāla vadību, uzticamus pieaugušos vai policiju.

Droša elektroniskā pasta lietošana

Kad jāklūst uzmanīgam?

- Jūs saņemat sensacionāla rakstura paziņojums ar uzaicinājumu veikt zināmas darbības,
- Interneta pārlūkprogramma rāda pieprasījumu nezināmas lietojumprogrammas palaišanai,
- Saņemts uzaicinājums apmeklēt nezināmu tīmekļa vietni,
- Jūs saņemat ziņojumu valodā, kuru ikdienas sarakstē nelietojat,
- Jūs sākat saņemt dīvainas ziņas no draugiem un paziņām,
- Draugi un paziņas sāk saņemt dīvainas ziņas no Jums.

Kur rast padomu un atbalstu:

- CERT.LV,
- Drossinternets.lv,
- Esidross.lv,
- Tiesibsargs.lv,
- Valsts policija - sargi-sevi.lv,
- Citi interneta resursi.